

گەلی کورد چی له بەرێز ئۆجەلان فیربوو؟

سەفین عومەر

ئەگەر قەبارە زلە کارتۆنییەکی گەشتی تورکیا ڕوو و شکست و پوکانەوێش چوو، ئەوا یەک ھۆی ھەیە ئەویش، شەری 15 ساڵی بەرامبەر بە "پ ک ک" بوو. واتە راستە کە ڕەوشی تورکیا لە زۆر بواردا پوکایەو؛ بەلام پێویستە پێش بینی ئەوێش بکەین کە تورکیا بەمەبەستی ڕزگار بوون لەم قەیرانە، ھەول دەدا پەنا بەریتە بەر ھەر شیوازیکی محلی و بچوک و سوکەوہ بۆ ئەوێش بتوانی بەگوێرە تیگەیی خۆی بگاتە وشکاییەک. واتە ئەوێش زۆر راستە کە گوتویانە "مرۆف لە کاتی خنکانی نیو ئاو، ماریش ببینی پەنای بۆ دەبا و دەستی بۆ دەھاوێژی".

دیارە ئەو ڕوون و ئاشکرایە کە لە دوا چارەگە سەدە "20"مدا، تورکیا لە زۆر بوار و دەک ئابوری و کۆمەڵایەتی و سیاسی و فەرھەنگی و ھەتا سەربازیش ڕوو بە ڕووی قەیرانی مەزنی جۆراوجۆر بوو. لەھەمان کاتدا زۆر کێشە سەر داپۆشراویشی لێ دەرکەوتنە ڕوو و، زۆریشی ھەولدا و، ھیز و توانای جۆرا و جۆریشی خستە گەر مەبەستی پەڕینەوہ لەم کۆسپە، بەلام بەمەرجیک کە بەگوێرە ئارەزووەکانی خۆی بگاتە خالی کۆتایی.

تورکیا ماوەیەک ھەولێ دا کە بەھۆی ڕێبازی بەناو سۆسیالیستی گەلەکەمان فیرو بەدا، بەلام بۆی نەکرا، ھەروەھا بەرپێگە کەسانی وەک مەلیک فورات و ھاو شپۆھەکانی ھەولێ دا بە بیرۆکەیی میلی گەراییی سەرەتاییش فریومان بەدا، بەلام دیسان بۆی نەکرا، لە ڕێگە ئەر بەکانەوہ ڕێگەیی موسلمانیتیشیان تاقی کردەوہ، بەلام دیسان بۆی نەکرا، ھەروەھا لە ڕێگەیی بلند ئەجەویدەوہ بیرۆکەیی سۆسیال دیموکراتیشیان تاقی کردەوہ، کەچی لەمەشدا بۆی نەکرا. واتە تورکیا لە لایەک بەرپێگەیی پاکتاوکردنی سەربازی و لە لایەک بەرپێگەیی خەلەتاندن بەردەوام ھەولێ داوہ کە خەبات و تیکۆشانێ گەلەکەمان لە ڕەگ و ڕیشەوہ ھەلکێشی، بەلام بۆی نەکرا و گەلەکەمان لە سەرۆک ئاپۆ تیگەپەشت کە پێویستی بە ئیرادەییکی سیاسیانە ئازاد ھەیە.

لە کاتیگدا ئەگەر تەنھا یەک ڕێگە چارە بۆ ئەم کێشانە ھەیە و، تورکیاش سۆز و پەیمانێ داوہ کە خۆی لەم ڕێگە نزیک نەکاتەوہ. ئەوا ئاساییە کە ڕەوشی تورکیا وەک دەی ببینن بۆتە ھۆی تیک ھەلچەرانی کێشە جیا جیاکانی لە نیو یەکترا. شایەنی باسە کە ئەم ڕێگە چارەپەش تەنھا دان نەمان بە مافەکانی گەلەکەمان.

ئەگەر سەرنج بەدەین کە لە ئەنجامی گەلەکۆمەییکی نیو دەوڵەتی سەرۆکی گشتی "پ ک ک" دەستگیرکرا و ڕادەستی دەوڵەتی تورکیا کرایەوہ و، لەمەشدا مەزەندە ئەوہ دەکرا کە سەرۆک ئۆجەلان بێتە ھۆی شەڕیکی خۆیناوی "سەد ساڵە"ی نیوان کورد و تورک، کە پلان و نیازی وڵاتە زلھیزەکانیش ھەر ئەوہ بوو. کەچی سەرەپای ئەوێش سەرۆک ئۆجەلان توانی سەرەتا پلانی ئەم وڵاتە زلھیزانە و پاشان ھی تورکان و پاشان ھی داگیرکەرانێ تری کوردستان و گشت دوژمنانی کورد قالا دەریخا. وە ڕێگە چارەییکی تازە دەرخستە پێش و گەلەکەشمان ئەم ڕێگە چارەییکی پەسەند کرد و، ئەوہ بۆ نزیکی جوار ساڵ دەچی خەبات و تیکۆشانێکی زۆر دەکری بۆ ئەوہی لەسەر بنەمای ئەم ڕێگە چارەیی کێشەکان چارەسەر بکری.

کەسایەتیەکی تری دەرخستە ڕوو، گواپە لە ڕابردووی ئەمانەدا بەرامبەر بە گەلەکەمان دژایەتیەکی راستەوخۆ ئەنجام نەدراوہ و، بتوانن وەک ھیواپەک بۆ گەلی کورد و تورکی وەک فریاد ڕەسیک نیشان بەدەن. ھەر بۆیە ئاسان نەبوو کە لە کاتی خۆیدا بتوانی ئەم تاقمە بە درێژە پیدەری تاقمەکانی ڕابردووی ڕابگەییەندری.

من سەرەتا سەرەخۆشی خۆم ڕادەگەییەنم بۆ ئەوانەیی ھیواپان بەم تاقمە بەخشی بوو و ھیواکەیان نەھاتەدی، وە پاشان دەئیم با ھارکەسیکیش دلتیا بی کە ئەگەر تورکیا مافی گەلەکەمان لە ھەر شوینیکیش پەسەند بکا ئەوا مەگەر بەمەبەستی پاکتاوکردنی شتی مەزنتەر و گرنگترمانە، وە ئەگەر دان بە بەرپێزان بارزانی و تالەبانیش بنی کە لەژێر

چاودیڤری تورکمانهکان به شداری ئیراقی فیدرالی ناینده بکەن ئەوا دیسان بەمەبەستی نکۆلی کردنی راستیه‌کانه که ئەویش داخوایکی زۆر مەزترمانه. چونکه تورکیا ئەگەر له‌یه‌ک ئاندا له‌ لایه‌ک هه‌ول‌ بدا بکه‌وێته‌ نێو یه‌کیته‌ی ئەوروپا و له‌ لایه‌کی تر به‌هۆی گۆشه‌گیرکردنی سه‌رۆک ئۆجەلان ئاماده‌کاری هێرشیک بکا، ئەوا تێروانینیان به‌رامبه‌ر به‌ خه‌باتی (ی ن ک، پ د ک) زۆر ئاشکرایه‌ که‌ چیه‌ و چی نییه‌، جا بۆیه‌ پێوانه‌ بۆ خه‌باتی سیاسی و دیپلۆماسی ئەم دوو هێزه‌ بیگومان مه‌گه‌ر خۆیان ده‌ستنیشانی بکەن، ئەک من و هه‌رچ که‌سیکی تر. به‌لام پێویسته‌ ئەوانیش ئەو دله‌راوکی و گومانه‌ی ئیمه‌ مانان هه‌ست پێیکەن.

تیبینی کوردستان نیت:

مه‌رج نیه‌ ئەم نووسینه‌ له‌گه‌ڵ بیرو بۆ چونی نه‌ته‌وايه‌تیماندا بێت، که‌ بۆچونی (کوردستان نیت)ه‌، به‌لام به‌هۆی بروا بوونمان به‌ ئازادی ده‌ربڕینه‌وه‌، بلاویده‌ که‌ینه‌وه‌.... له‌گه‌ڵ رێژ و خۆشه‌ویستیماندا بۆ پارێزهرانی بیرو نه‌ته‌وايه‌تی و خه‌باتکارانی ئەم رێگه‌یه‌.

ئەم تیبینییه‌ له‌ ژێر هه‌موو نووسیتیکدا ده‌نوسریت..... 2003-1-15